

הפטרת כי תישא

הפטרת השבת מביאה אותנו לסיפורי אליהו הנביא, וזאת בזכות מעמד הר הכרמל בו יורדת אש משמים ואוכלת את הקורבנות אותם הכין אליהו כמבחן לנביאי הבעל. העם שנכח במעמד זה קורא בקול: "ה' הוא האלהים".

פרקי אליהו מחוברים לארץ ישראל והסיפור בהפטרנו מביא אותנו להר הכרמל ולעיר יזרעאל, מקום מגוריו של אחאב מלך ישראל.

בצורת קשה פוקדת את ארץ ישראל. הסיבה לכך על פי המדרשים היא מכיוון שבימיו של אחאב מלך ישראל "...בנה חיאל, בית האלי--את-יריחה: באבירם בכו יסדה, ובשגיב (ובשגוב) צעירו הציב דלתיה, כדבר ה', אשר דבר ביד יהושע בן-נון".

ומיד לאחר מכן הפסוק:

ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד, אל-אחאב, חי-ה' אלהי ישראל אשר עמדתני לפניו, אם-יהיה השנים האלה טל ומטר--כי, אם-לפי דברי.

פסל אליהו בהר הכרמל

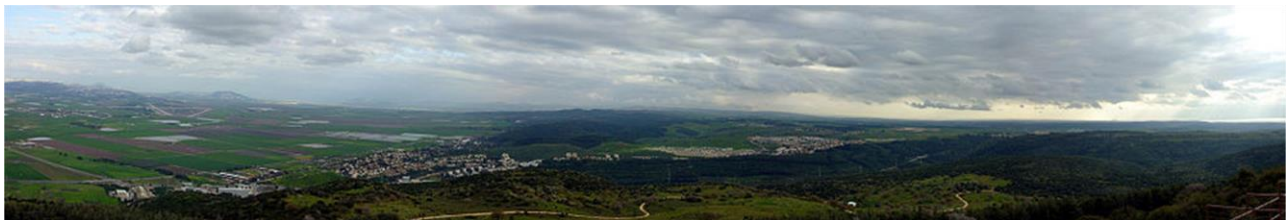
המלך אחאב מסתובב בכל גבול ישראל ומחפש מים לאדם ולבהמה. במפגשו הסוער עם אליהו נקבע שהעם יתכנס בהר הכרמל ושם ניתן יהיה לבחון האם יש אמת באלילי הבעל או שה' הוא האלהים כפי שמסתיימת ההפטרה.

אחאב מקבץ את העם ואת נביאי הבעל כפי שמופיע בהפטרה:

ועתה, שלח קבץ אלי את-כל-ישראל--אל-הר הכרמל; ואת-נביאי הבעל ארבע מאות וחמשים, ונביאי האשרה ארבע מאות, אכלי, שלחן איזבל. וישלח אחאב, בכל-בני ישראל; ויקבץ את-הנביאים, אל-הר הכרמל.

האם יש השערה היכן זה התרחש?

אין לנו זיהוי מדוייק למקום בו התרחש המבחן הגדול של אליהו. באין מסורת מדוייקת, נטו רבים לזהות את המקום בקרן הכרמל הנמצאת סמוך ליוקנעם ולא רחוק מהמועצה המקומית דאלית אל כרמל. מכאן ניתן לצפות לעבר עמק יזרעאל ממקום זה יכול היה הנביא לראות את העננים המתקרבים מעל עמק זבולון וכמובן את נחל קישון למרגלות המקום. בעיני זו אחת התצפיות היפות בארץ ישראל.

הנוף שנשקף ממרומי קרן הכרמל

ציור מעמד הר הכרמל בדורא אירופוס

האתר משך אליו במהלך ההיסטוריה עולי רגל יהודים, מוסלמים ונוצרים. לפי עדויות שונות, שהמוקדמת שבהן היא של רבי בנימין מטודלה מאמצע המאה ה-12, עמד במקום מבנה שהנציח את המזבח שהקים אליהו.

דמותו של אליהו הנביא קדושה לבני הדת הנוצרית והמוסלמית שקוראים למקום דִּיר אַלְמִתְרִקָה – (מחרוק=שרוף חרק בערבית שרף ואולי מזכיר את המילה העברית חרף?) מקום השריפה. מעניין לראות שאליהו הנביא שנלחם בנביאי הבעל זכה לפסל גדול ביותר הנמצא במקום זה. אגדות רבות סופרו על הפסל ויוצרו. במתבונן בפסל יראה דמות של קנאי ולא ימצא את אליהו שעתיד להגיע אלינו עם משיח בן דוד.

אני ממליץ לבקר **בדלית אל כרמל** הסמוכה שרוב תושביה הם בני העדה הדרוזית. רבים מבני המקום משרתים בצה"ל וכדאי לסור לבית לורנס אוליפנט המשמש כיום כבית יד לבנים לחללי העדה הדרוזית. לורנס אוליפנט היה סופר, חבר הפרלמנט הבריטי, דיפלומט, עיתונאי, מיסטיקן וחובב ציונות בריטי. מזכירו של אוליפנט היה נפתלי הרץ אימבר שהתגורר בביתו ובו חיבר את המילים להמנון המדינה, 'התקווה'.

בסיום המעמד בהר הכרמל מוריד אליהו את ארבע מאות נביאי הבעל והורג אותם בנחל קישון אותו הכרנו בפרשת בשלח.

מעמד הר הכרמל מסתיים בפסוקים:

וַיְהִי עַד-כֹּה וְעַד-כֹּה, וְהַשְּׁמַיִם הִתְקַדְּדוּ עֲבִים וְרוּחַ וַיְהִי גֶשֶׁם גָּדוֹל; וַיִּרְפַּב אַחָאָב וַיֵּלֶךְ יִזְרְעֵאלָה. וַיֵּד-ה' הִיָּתֶה אֶל-אֱלֹהֵיוּ וַיִּשְׁנֵס מִתְּנָיו; וַיִּרַץ לִפְנֵי אַחָאָב עַד-בְּאֶכָה יִזְרְעֵאלָה.

הזכרנו כבר כמה פעמים את עמק יזרעאל שמקור השם מהעובדה שחקלאות הבעל שולטת במקום ומכאן שמה של העיר יזרעאל שם שכן ארמונו של אחאב. מיקומה של יזרעאל מוכרת לנו גם מהקרב האחרון של שאול שנלחם בפלישתים וחונה "בעין אשר ביזרעאל". סמוך לעתיקות העיר הוקם קיבוץ **יזרעאל**.

צפינו על עמק יזרעאל ממרומי קרן הכרמל ונסיים בתצפית נוספת מיזרעאל העתיקה ומהקיבוץ הסמוך.

מבט מתל יזרעאל לעבר קיבוץ יזרעאל. ברקע בתי העיר עפולה